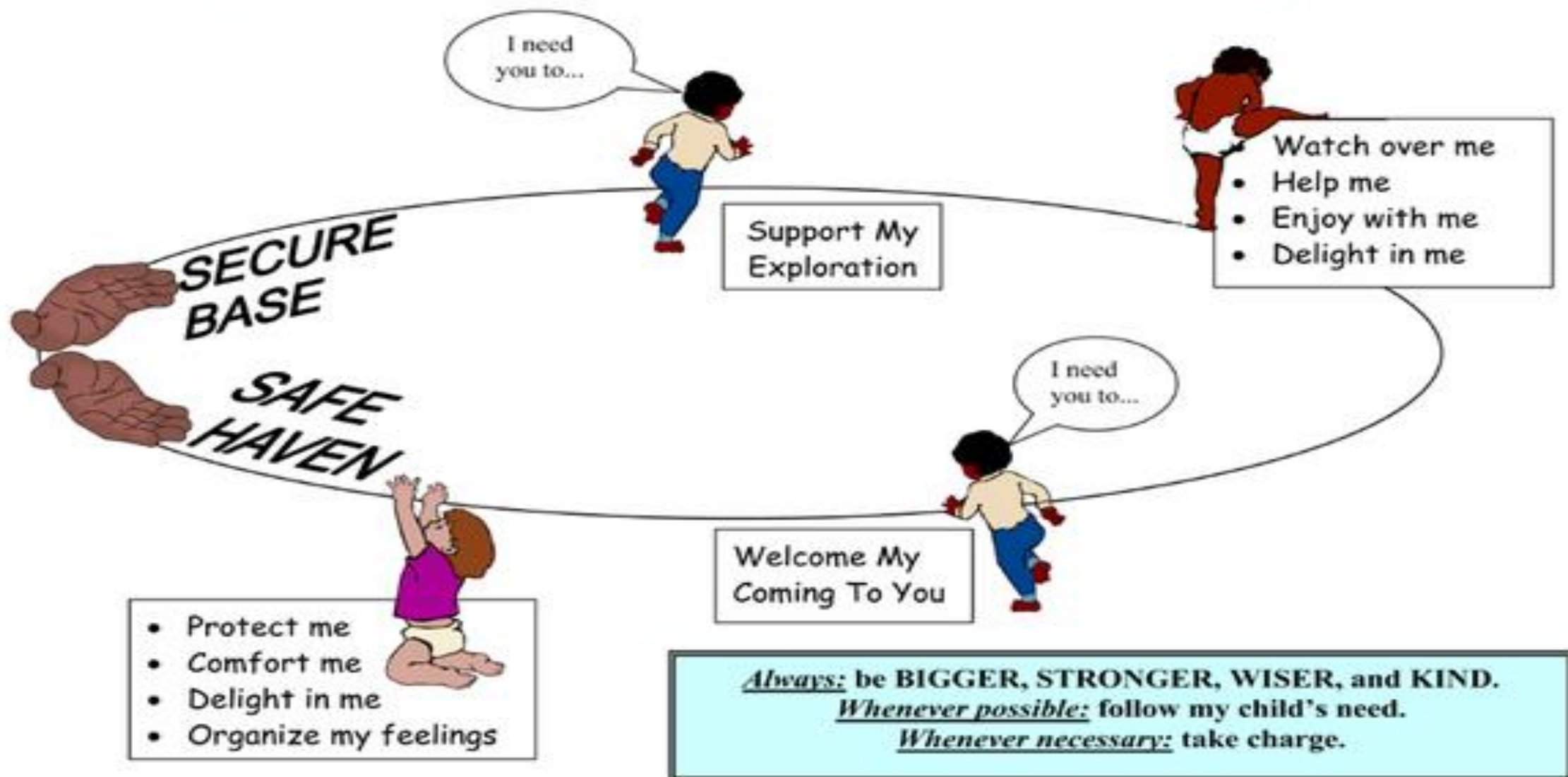
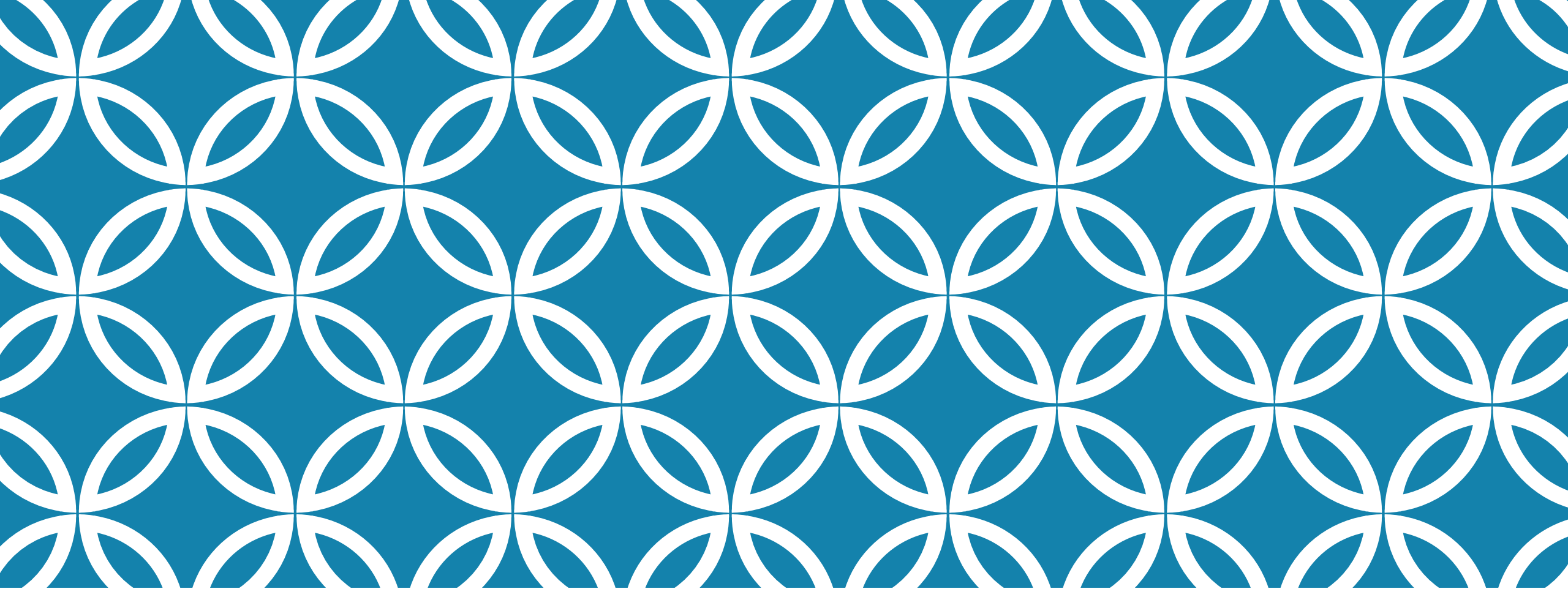

CIRCLE OF SECURITY®

PARENT ATTENDING TO THE CHILD'S NEEDS

IZAZOVI RODITELJSTVA U PORODICAMA DECE ATIPIČNOG RAZVOJA

FORMIRANJE SIGURNE BAZE U RELACIJI STRUČNJAK – RODITELJ

- SENZITIVNOST STRUČNJAKA ZA POTREBE RODITELJA
- SPOSOBNOST I VEŠTINA DA SE ADEKVATNO REFLEKTUJE MENTALNO STANJE RODITELJU, DA SE NJEGOVE EMOCIJE I REAKCIJE RAZUMEJU IZ NJEGOVE POZICIJE I REFERENTNOG OKVIRA, TE DA SE NA ADEKVATNO INTERPRETIRANE SIGNALE I POTREBE, ODREAGUJE **DOSLEDNO, RESPONSIVNO I UVREMENJENO.**

FORMIRANJE SIGURNE BAZE NA RELACIJI STRUČNJAK - RODITELJ

- RODITELJU SE OMOGUĆAVA MENTALNI PROSTOR U KOM ON MOŽE DA ISTRAŽI SEBE, SVOJ ODNOS SA DETETOM, NOVE NAČINE INTERAKCIJE, PROMISLI I ANALIZIRA SVOJE VASPITNE POSTUPKE, NJIHOVO POREKLO I POVEZANOST SA ISKUSTVIMA U DRUGIM VEZAMA.
- SIGURNA BAZA TEMELJ JE KOJI ĆE OMOGUĆITI DA, U RELACIJI POVERENJA SA STRUČNJAKOM, RODITELJ NAĐE NIVO PROMENE KOJI JE MOGUĆ I DOVOLJAN DA BI SE RELACIJA SA DETETOM POMERILA KA DOVOLJNO SIGURNOJ ZA DETE.

FORMIRANJE SIGURNE BAZE U RELACIJI STRUČNJAK - RODITELJ

POZICIJA STRUČNJAKA U RADU
SA RODITELJEM STOGA, IZ UGLA
OVE TEORIJE, NIJE POZICIJA
ZNANJA, VEĆ POZICIJA BRIGE.

TRUDNOĆA I MATERINSTVO PODRAZUMEVAJU AKTIVACIJU NEKOLIKO ŽIVOTNO VAŽNIH TEMA ODNOSNO ZADATAKA KOJE MOŽEMO UOBLIČITI KROZ SLEDEĆA PITANJA (STERN, 1995):

- DA LI ĆU BITI U STANJU DA BEBU ODRŽIM U ŽIVOTU I DA JOJ OMOGUĆIM DA RASTE?
- DA LI ĆU BITI U STANJU DA OSTVARIM EMOCIONALNI ODNOS SA SVOJOM BEBOM NA AUTENTIČAN NAČIN I DA OBEZBEDIM NJEN PRAVILAN PSIHIČKI RAZVOJ?
- DA LI ĆU ZNATI KAKO DA STVORIM I ODRŽIM SISTEM SOCIJALNE PODRŠKE, DA BIH UOPŠTE MOGLA DA SE BRINEM O BEBI?
- DA LI ĆU BITI U STANJU DA TRANSFORMIŠEM SVOJ IDENTITET DA BIH IZAŠLA NA KRAJ SA SVIM ZADACIMA MATERINSTVA?

-
- „NORMALNA PATOLOGIJA“ KOD TRUDNICA (BIBRING, 1959)
 - „PRIMARNA MATERINSKA PREOKUPACIJA“, (WINNICOTT, 1956)
 - KONSTELACIJA MATERINSTVA (STERN, 1995)

- RODITELJI UNAPRED STVARAJU OPTIMISTIČNE PREDSTAVE O BUDUĆEM DETETU

- PO SAZNANJU DA DETE IMA SMETNJE U RAZVOJU ILI HRONIČNE ZDRAVSTVENE PROBLEME, OVE PREDSTAVE SU OZBILJNO UGROŽENE

- PREMDA ROĐENJE BILO KOG DETETA PREDSTAVLJA TAČKU PROMENE ZA PORODICU I ZAHTEVA USTANOVLJAVANJE NOVIH PORODIČNIH ULOGA I NAVIKA, ROĐENJE DETETA SA INVALIDITETOM MENJA PORODIČNE OBRASCE FUNKCIONISANJA NA NAROČITO STRESOGEN NAČIN (KAZAK & MARVIN, 1984).

OKOLNOSTI I VREME SAZNAVANJA DIJAGNOZE ILI PROBLEMA

- NA ROĐENJU, KASNIJE U TOKU RAZVOJA, IZNENADA NAKON NEKOG INCIDENTA...

BEZ OBZIRA KADA SU SAZNALI DETETOVU DIJAGNOZU, TAJ PERIOD JE ZA NJIH KRITIČAN I RODITELJI O NJEMU GOVORE KAO O PERIODU KRIZE KADA SE NARUŠAVA PORODIČNA RUTINA, MENJAJU SE OČEKIVANJA U VEZI DETETA, RODITELJI OSEĆAJU KRIVICU ILI TRAGAJU ZA UZROKOM DETETOVOG STANJA, A NJIHOV OSEĆAJ SAMIH SEBE KAO EFIKASNIH ZAŠTITNIKA I STARATELJA JE PROMENJEN (HEIMAN, 2002; HOWE, 2006; PIANTA, MARVIN, BRITNER, & BOROWITZ, 1996).

OD BROJNIH REAKCIJA, NAJČEŠĆE SU:

- OSEĆANJE PREPLAVLJENOSTI ILI TRAUMATIZIRANOSTI SAZNANJEM;
- ŠOK, PORICANJE I NEVERICA;
- OSEĆANJE KRIZE ILI KONFUZIJE KADA POKUŠAJU DA PREVLADAJU SAZNANJE O DETETOVOM STANJU;
- OSEĆAJ GUBITKA „ŽELJENOG DETETA“;
- DOŽIVLJAJ TUGE SLIČAN ONOM KADA UMRE BLISKA OSOBA;
- PROMENA OČEKIVANJA I NADE ZA BUDUĆNOST;
- KRIVICA, ODGOVORNOST, STID;
- LJUTNJA PREMA PROFESIONALCIMA KOJI RADE S DETETOM;
- NARUŠENO SAMOPOŠTOVANJE I POVERENJE U SEBE KAO NEKOGA KO JE U STANJU DA BRINE I ŠTITI

TUGA

- OČEKIVANA, GOTOVO UNIVERZALNA
- „IZAŠAO NA KRAJ SA TUGOM“ – ???

POSTOJI LI KONAČNI STADIJUM APSOLUTNOG RODITELJSKOG PRIHVATANJA?

- RAZVOJNE ILI SOCIJALNE PREKRETNICE KAO OKIDAČI
PONOVOG JAVLJANJA TUGE

RODITELJSKA TRAUMA IZAZVANA SAZNANJEM O DIJAGNOZI

- AFEKTIVNA VEZA–STARATELJSKI SISTEM
- RODITELJ IMA DOŽIVLJAJ DA NIJE U STANJU DA ZAŠTITI DETE OD DIJAGNOZE I NJENIH POSLEDICA I MENJAJU SE BAZIČNE IDEJE O FUNKCIJI RODITELJA
- DETETOVA DIJAGNOZA MOŽE DA OTEŽA I DEZORGANIZUJE RODITELJSKE UNUTRAŠNJE RADNE MODELE AFEKTIVNE VEZE I STARATELJSTVA, A TE TEŠKOĆE I DEZORGANIZACIJA SE MOGU OGLEDATI KAO: POGREŠNA INTERPRETACIJA DETETOVIH POTREBA, RELATIVNO ODSUSTVO BLISKE INTERAKCIJE SA DETETOM, NEREALISTIČNA OČEKIVANJA ILI ZAHTEVI DA DETE FUNKCIONIŠE KAO DA JE MANJE OMETENO, LJUTNJA ILI DEPRESIVNI AFEKAT KADA JE „AKTIVIRAN“ STARATELJSKI SISTEM ILI U EKSTREMNIM SLUČAJEVIMA IZBEGAVANJE PRUŽANJA BRIGE UOPŠTE.

EMOCIONALNI I FIZIČKI ZAHTEVI

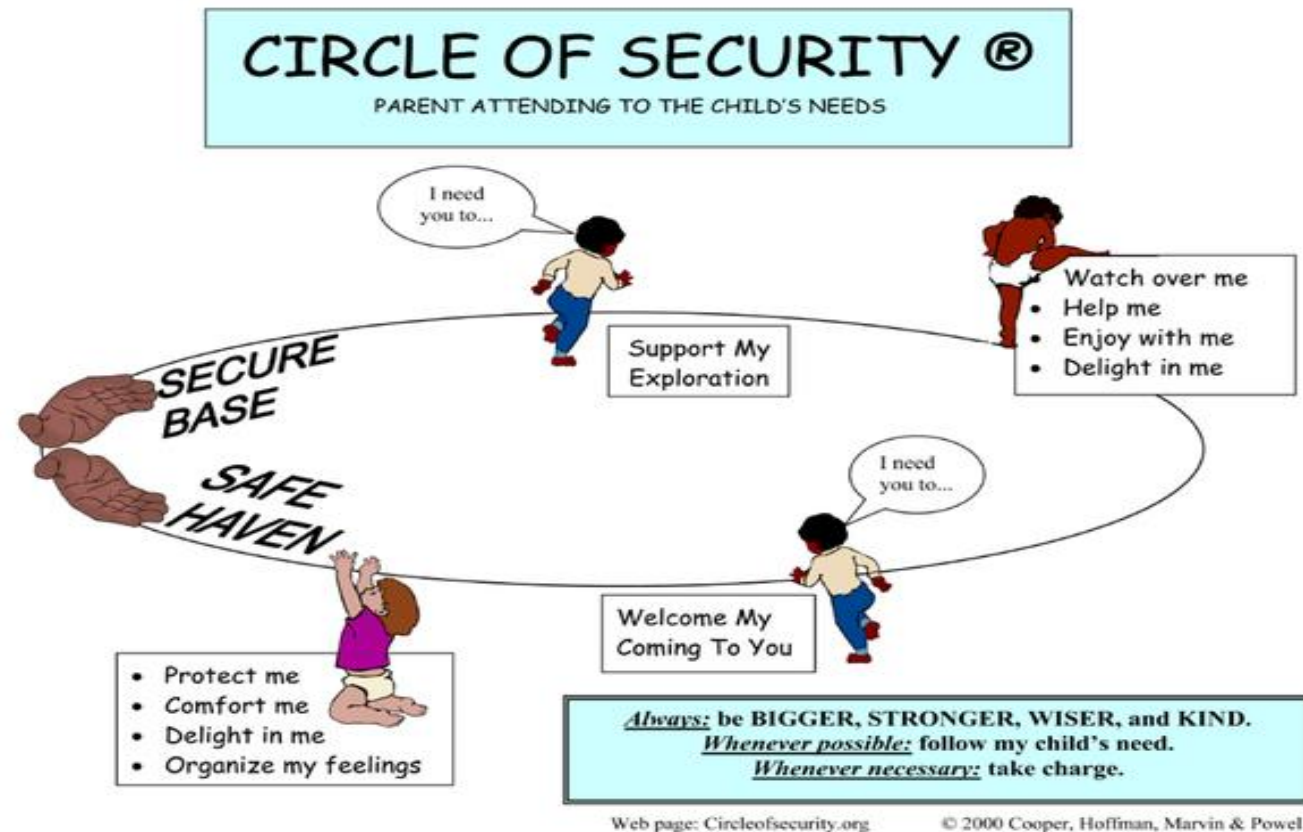
- POJAČANA NEGA, BRIGA, NADZOR
- UČESTALI ODLASCI NA MEDICINSKE KONTROLE I KOMPLIKOVANE BIROKRATSKE PROCEDURE
- TEŠKOĆE U POSTIZANJU OBAVEZA SVAKODNEVNOG ŽIVOTA
- INTERPERSONALNI ODNOSI SA OKRUŽENJEM
- REDEFINICIJA ULOGA (VRAĆA LI SE MAMA NA POSAO? PRIHODI?)
- BRAČNI ODNOSI

FAKTORI KOJI POJAČAVAJU, ODNOSNO UBLAŽAVAJU RODITELJSKI STRES (KELLER & HONIG, 2004)

FAKTORI KOJI POJAČAVAJU STRES:

- ODSUSTVO DETETOVE SIGURNE AFEKTIVNE VEZE SA RODITELJEM
- NIŽI SOCIOEKONOMSKI STATUS
- TEŽAK TEMPERAMENT KOD DETETA
- TEŽINA OMETENOSTI
- DETETOVİ PROBLEMI SA PONAŠANJEM
- LOŠI SUPRUŽNIČKI ODNOSI
- DISTANCIRANJE OCA OD EMOCIONALNOG ANGAŽOVANJA SA DETETOM

KONCEPTI BRIGE U OVIM PORODICAMA ČESTO PREDSTAVLJAJU IZAZOV, BUDUĆI DA SU POD ZNAČAJNIM UPLIVOM STRESA IZAZVANOG ZDRAVLJEM DETETA I TEŠKIM BALANSIRANJEM POTREBE DA SE DETE ZAŠTITI SPRAM POTREBE DA MU SE OMOGUĆI EKSPLOKACIJA SOPSTVENIH SPOSOBNOSTI I OSAMOSTALJIVANJE!

FAKTORI KOJI POJAČAVAJU, ODNOSNO UBLAŽAVAJU RODITELJSKI STRES (KELLER & HONIG, 2004)

UBLAŽAVAJUĆI FAKTORI

- ❖ BRAČNA SLOGA
- ❖ BROJ STRATEGIJA PREVLAĐAVANJA STRESA KOJE KORISTE RODITELJI
- ❖ RANO VREME POČINJANJA KORIŠTENJA PREVENTIVNIH SERVISA
- ❖ RASPOLOŽIVA PRIVREMENA NEGA ZA DETE I PREVOZ
- ❖ INDIVIDUALIZOVANI SERVISI PODRŠKE KOJE NUDE PROFESIONALCI

IZAZOVI ZA RODITELJSKU ADAPTACIJU NA DETETOVU DIJAGNOZU (BARNETT ET AL., 2003)

DISTRES

- RODITELJI DOŽIVLJAVAJU PONOVRNO ISKUSTVO TUGE NA SVAKOM NOVOM RAZVOJNOM STADIJUMU KOJI NJIHOVO DETE NE MOŽE DA POSTIGNE
- PREOKUPIRANOST LJUTNJOM

NESIGURNOST

- IMPLIKACIJE DIJAGNOZE SU NEPOZNATE
- TOKOM RANIH MESECI DETE NE IZGLEDA DRUGAČIJE OD DRUGIH I MOŽE KRATKO ILI PERMANENTNO DA IZGLEDA RAZVOJNO NAPREDNO U ODREĐENIM PODRUČIJMA

IZBEGAVANJE

- RODITELJSKO PORICANJE I SUPRESIJA NEGATIVNIH OSEĆANJA O SVOM DETETU
- PORODICA I PRIJATELJI SE OPIRU DA PRIZNAJU RAZOČARENJE I TUGU, TE SU PRETERANO OPTIMISTIČNI ILI USMERENI SAMO NA POZITIVNO

IZOLACIJA

- ZDRAVSTVENO OSOBLJE MOŽE DELOVATI NEOSETLJIVO, EMOCIONALNO DISTANCIRANO ILI NEDOVOLJNO POVEZANO SA RODITELJIMA
- ŠIRA PORODICA I PRIJATELJI SE MOGU POVLAČITI OD RODITELJA ILI IH RODITELJI MOGU ODBACITI